

OBSAH

ÚVOD	7
Co je artefiletika?	8
Jak poznat artefiletiku v praxi?	10
Jak používat tuto knížku?	11
NÁMĚTY	13
<i>PODZIM . . . . .</i>	<i>14</i>
O NEPOSEDNÉM KLUBČKU (úvodní motivační pohádka)	14
Neposedná klubka (hra s linií, dotváření umělými materiály)	14
Moře (hra s linií, dotváření přírodními materiály)	16
Krajina (hra s linií, dotváření umělými materiály)	17
Kouzelná planetka (hra s linií, dotváření umělými materiály)	18
<i>O ZAKLETÉM KRÁLOVSTVÍ (úvodní motivační pohádka) . . . . .</i>	<i>21</i>
Zakleté království (techniky s papírem, stříhání, tvarování muchláží nebo mačkáním, lepení)	21
Kdo v království bydlel? (hry s papírem, dotváření papírových válečků)	24
Obrazy do zámecké obrazárny (vytrhávání, lepení, papírová koláž)	25
Slavnostní bál v papírovém království (práce s papírem)	26
<i>OSTROV SPLNĚNÝCH PŘÁNÍ (úvodní motivační pohádka) . . . . .</i>	<i>28</i>
Ostrov, kde se plní každé přání (seznámení se sochařskou hlínou a jejími vlastnostmi)	28
Cesta na ostrov (vytváření z hlíny na základě vlastních představ)	30
Věci, které na ostrově nutně potřebujeme (vytváření z hlíny na základě vlastních představ)	31
Splněné přání (malování rozředěnou hlínou nebo prostorové vytváření z hlíny)	32
<i>O ČEM VYPRÁVĚL VÍTR (úvodní motivační pohádka) . . . . .</i>	<i>34</i>
Obraz pro bledý Měsíček (hra s přírodninami, využití jejich barevnosti a tvarů k plošnému vytváření obrazců)	34
Vzkazy Měsíci posílané po pavučince (hra s přírodninami a vlnou, jejich kombinování)	36
Souhvězdí a hvězdná znamení (hra s přírodninami a jejich plody, využití jejich barevnosti a tvarů k plošnému vytváření obrazců)	38
Kam se schovávají broučci (hra s barvou, otiskování listů, kresba tuší)	39
<i>ZIMA . . . . .</i>	<i>41</i>
<i>CO SE SKRÝVALO V ZAMRZLÉM RYBNÍKU (úvodní motivační pohádka) . . . . .</i>	<i>41</i>
O zamrzlé hladině rybníka (vytváření dojmu mrazu pomocí papíru – stříháním, trháním, muchláží)	41
Tajemství pod ledem (zapouštění barvy do vlhkého podkladu, dotváření různými otisky krajky, hubky a kresbou modrým inkoustem)	42
Kouzelná rybka (kresba tuší na papírový sáček kolorovaná barvou a její plastické dotvoření)	44
Hra pro Mráz a Meluzínu (rozfukávání barvy a dotváření kresbou podle fantazie)	46
<i>CO VYPRÁVĚLA STARÁ VÁNOČNÍ OZDOBA (úvodní motivační pohádka) . . . . .</i>	<i>48</i>
Neobvyklý vánoční strom (prostorové vytváření z papíru v kolektivní a individuální činnosti dětí)	48
Překvapení pod vánočním stromečkem (kresba fixem)	50
Vzpomínka na rozbalování vánočního dárku (kresba tuší kolorovaná voskovými a bretonovými barvami)	52
Barevná vánoční hudba (malba na podkladě hudby, barevné vyjádření pocitů z vánoční atmosféry)	52
<i>O TAJEMNÝCH STOPÁCH VE SNĚHU (úvodní motivační pohádka) . . . . .</i>	<i>55</i>
Ptáčky štěbetáčky u krmítka (prostorová práce s papírem)	55
Pozor, mlsný kocour číhá u krmítka! (kresba černým fixem, kolorovaná voskovými pastely i fixami)	57
Ptačí slet (práce s hlínou, vytahování částí z celku)	58
Ptačí olympiáda (kresba fixami)	59
<i>O NASTROJENÉM VĚŠÁKU (úvodní motivační pohádka) . . . . .</i>	<i>61</i>
Věšák – fešák v zimě, na jaře, v létě a na podzim (dotváření daného předmětu)	61
Co umí klobouk (kresba tuší kolorovaná voskovými pastely a bretonovými barvami)	63
Překvapení pod čepicí (práce s papírem, vytváření masek na maskary)	64
Pozor, šašek! (kresba lidské figury v pohybu suchým nebo mastným pastelem)	66

JARO	68
O ZAHŘÁDCE PLNÉ PŘEKVAPENÍ (úvodní motivační pohádka)	68
Dopis Sluníčku (vytvoření papírové koláže, kresba fixem)	69
Překvapení, které Sluníčko přichystalo (kresba fixem, dotváření přírodním materiálem)	71
Schovávačky v trávě (malba situačního děje na základě vlastních představ a zážitku)	73
Jaro, jak se právě probouzí (relaxační malba podle vlastní fantazie při poslechu hudby navozující jarní náladu)	74
O VELKÉM STARÉM KAMENI (úvodní motivační pohádka)	77
Co rozveselí velký starý kámen (využití barevnosti šátků a různorodého oblečení dětí k vyhledávání kontrastů nebo naopak splnutí či jisté podobnosti s barvou – „mimikry“, kresba fixem, prostorová práce s papírem)	78
Jak schovat můj stín (obkreslení zvolené polohy těla, malba krycími barvami, vystřížení obrysu svého těla a společné umístění v prostoru zahrady)	79
Jaro na tvé dlani (malba speciálními „tělovými“ barvami JOVI na ruku)	81
Co se děje pod kamenem? (práce s hlinou)	83
O ZAPOMENUTÉM DEŠTNÍKU (úvodní motivační pohádka)	85
Rozhovory mezi kapkami deště (hry s barvou)	85
Koho schováš pod svůj deštník? (práce s hlinou, ztvárnění lidské postavy v pohybu)	87
Pršelo, jen se lilo (kresba tuší kolorovaná voskovými pastely a bretonovými barvami)	88
Kouzelné boty (kresba mastným pastelem)	90
O TŘECH ZAKLETÝCH STROMECH (úvodní motivační pohádka)	92
O třech zakletých stromech (práce s papírem a barvou, vytváření odstínů barev listů a kůry)	92
Pozvání na ptačí koncert (práce s barvou)	95
Ptačí hnízda (prostorová práce z přírodnin, malování vajíček)	96
Tajemství skřítky stromu (práce s papírem)	98
. . . . .	100
. . . . . (úvodní motivační pohádka)	100
Duhové bublání (hry s barevnou skvrnou a její dotváření kresbou)	100
Výlet s bublinou cestovatelkou (vytrhávání z papíru, prostorové dotváření)	102
Výlet v bublině (práce s barvou)	103
Duhové kouzlení (kresba nebo malba suchým pastelem)	105
. . . . . (úvodní motivační pohádka)	107
Cesty a cestičky, které nás někam zavedou (kresba nebo malba)	107
Kamenné království (práce s přírodním materiálem - sestavování kamenů a kamínků)	109
Můj oživený kamínek (kresba mastným pastelem na přírodní materiál)	111
Hrad pro má strašidla (malba podle vlastní fantazie)	112
. . . . . (úvodní motivační pohádka)	114
Jak šel šneček do světa (fantazijní kresba, malba)	114
Není domeček jako domeček (prostorová práce s využitím různých krabiček nebo hlíny)	117
Domeček na přání (práce s papírovými odštířky, stříhání, lepení)	118
Jak šneček bydlí (detailní kresba barevnými fixami)	119
. . . . . (úvodní motivační pohádka)	121
Hrníček nejen na kávičku (práce s hlinou)	121
Co umí rozpustilý míček (kresba lidské figury v pohybu suchým pastelem)	123
Barevné toulání jedné kapky rosy (hra s barevnou skvrnou, dotváření kresbou voskovými pastely)	124
Kam popluje lodička? (prostorová práce s využitím různých krabiček apod., dotváření)	125
NÁHLEDY	127
Výtvarné čarování	128
Výtvarné čarování – estetický nebo umělecký zážitek?	129
Podmínky pro výtvarné čarování	130
Ozvláštnění	130
Ozvláštnění v pedagogické praxi	130
Vcítění (empatie)	131
Empatická bublina – jak být spolu?	131
Jak usnadnit vcítění při výtvarných aktivitách?	132
Jak se učit vcítování mezi lidmi?	132

Všeho moc škodí – i vcítění?	133
Máme se bát distance?	133
Estetická distance – náhled i prožitek	134
Estetická distance v pedagogické praxi	135
Kruh bezpečí	136
Hodnotit či nehodnotit?	136
Co se špatnými emocemi a jak na „zlobení“?	136
Než začnete čarovat, aneb o dětech	137
Vnímání a pozornost	138
Jak vnímají děti od 2 do 3 let?	138
Nepřehlédněte pokroky ve vnímání mezi 3. a 6. rokem!	139
O vnímání přírody a času	139
Víte, co je synestézie?	140
„Představ si“, aneb o paměti, představivosti, fantazii	140
Jak závisí fantazie a představivost na řeči a symbolech?	140
Může se fantazie potkávat s úzkostí?	141
O myšlení a řeči	141
Myšlení jako v pohádce?	141
Myšlení začíná otázkou	142
Řeč „pro sebe“ a myšlení v pojmech	142
Výtvarný projev a myšlení	142
Proč si děti pamatují nadávky, aneb o řeči	143
City a vůle	143
Jak zvládat city – sublimací?	144
A co estetické city?	144
„Odložení okamžité slasti“, aneb něco o vůli	144
Socializace, neboli o člověku mezi lidmi	145
K čemu jsou normy chování?	145
Být sám sebou	145
Co si počít se svou rolí?	146
Sociální chování a hra	146
Hra a tvořivost – všechno je možné?	146
Co potřebujeme pro výtvarné čarování?	147
Jak si mají děti poradit s výtvarnými prostředky?	148
Techniky, nástroje a materiály k výtvarnému čarování	148
Používat „netradiční“ nástroje, materiály a techniky?	148
Proč nemůžeme čarovat bez výtvarných symbolů?	149
Symbyly jako promítací plátno?	149
Jak přivést symbyly k řeči?	150
V poli světa symbolů	150
Kruh Sebe, Hraniční čtverec a Siločáry	150
Archetypy Carla Gustava Junga	151
Jak se výtvarné čarování uskutečňuje?	152
Imaginace je ohniskem výtvarného čarování	152
Jak povzbudit imaginaci?	152
Výtvarná tvorba	153
Hra, zkoumání a cvičení	153
Výtvarná hra	153
Výtvarné zkoumání	154
Výtvarná etuda	154
Volná tvorba	154
Zobrazující (figurativní) volná tvorba	155
Nezobrazující (nefigurativní) volná tvorba	155
Užitá tvorba, architektonické konstrukce	155
Výtvarné akce	155
Komunikace při výtvarném čarování	155
Výrazová hra a reflektivní dialog – prostor komunikace?	156
Jaké cíle má reflektivní dialog?	156

Jak se v dialogu rodí výtvarná aktivita?	157
V čem spočívá kouzlo výtvarného čarování?	157
O rozdílech vidění, aneb o prekonceptech	158
Souboj prekonceptů?	158
V čem se shodneme, aneb společný koncept	159
Jak hledat rovnováhu mezi originalitou a porozuměním?	159
Učit se domluvit...	160
Můžeme čarovat podle plánu?	160
Tematické a metodické řady	161
Projekty	161
Jakou úlohu má stanovení cílů?	161
„Přidaná hodnota“ jako cíl učitelské práce?	161
Jak souvisí pedagogický plán s pojetím výuky?	162
Jak uspořádat artefietickou skupinu pro výtvarné čarování?	163
Velikost skupiny	163
Uspořádání skupiny	164
Hranice fiktivního světa a jejich překračování	164
Otevírací rituály	164
Závěrečný rituál	165
Průběh artefietické hodiny	165
Skryté úskalí kouzelné práce a něco o sebehodnocení.	165
Jak se bránit „vyhoření“?	165
Jak posuzovat vlastní pedagogickou činnost?	166

LITERATURA K INSPIRACI	167
---	------------